

Vlaams
Parlement

stuk **608** (2009-2010) – Nr. 3
ingediend op 4 januari 2012 (2011-2012)

Voorstel van decreet

van de dames Marleen Vanderpoorten, Irina De Knop,
Fientje Moerman en Ann Brusseel en de heer Sven Gatz

houdende wijziging van het decreet basisonderwijs
van 25 februari 1997 met betrekking tot
het verplicht tweedetaalonderwijs Frans

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de dames Fatma Pehlivan en Sabine Poleyn

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedele Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

- 608** (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2: Amendement

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen besprak op 24 november en 8 december 2011 het voorstel van decreet van de dames Marleen Vanderpoorten, Irina De Knop, Fientje Moerman en Ann Brusseel en de heer Sven Gatz houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 met betrekking tot het verplicht tweedetaal-onderwijs Frans.

1. Toelichting

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* stelt dat in 2004 de regeling over het lesgeven in vreemde talen in het basisonderwijs werd aangepast. Sinds 1 september 2004 is het leergebied Frans verplicht in het vijfde en zesde leerjaar in het gewoon lager onderwijs.

Bij wijze van algemeen principe stellen de indieners in het voorliggende voorstel van decreet voor om die verplichting vast te leggen vanaf het derde jaar van het gewoon lager onderwijs. Dat wordt ook zo gevraagd in de talennota van de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1346/1).

Op louter taalkundig vlak biedt een dergelijke regeling grote voordelen. In de eerste plaats wordt gewerkt aan de vaardigheid om een andere taal te leren en die methodiek kan alleen maar van pas komen bij het onder de knie krijgen van andere talen in een later stadium. Bovendien draagt het hopelijk bij tot het besef van het belang en de noodzaak van het aanleren van vreemde talen en stimuleert het de attitude om nadien zelf ook spontaan één of meer talen aan te leren. Bovendien is het zo dat men tijdens de vroege jeugdjaren zeer receptief is voor een leerproces. Wetenschappelijke bevindingen zijn daarin vrijwel unaniem.

Het onderricht in vreemde talen heeft op zijn beurt dan weer een positieve invloed op de algemene cognitieve en intellectuele ontwikkeling van kinderen. Tweektalige kinderen scoren gemiddeld beter op verbale en niet-verbale intelligentietests, eveneens volgens wetenschappelijk onderzoek. Vroege taalverwerving biedt ook een cultureel voordeel.

In maart 2002 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de Europese Unie op de Europese Raad van Barcelona aangedrongen op het onderwijzen van ten minste twee vreemde talen vanaf zeer jonge leeftijd. Dat werd later ook in een voorstel van resolutie verwoord.

Mevrouw Vanderpoorten herhaalt dat het voorstel van decreet helemaal overeenkomt met wat in de talennota is gestipuleerd. Zij roept de collega's van de andere fracties, en in het bijzonder de meerderheidsfracties, op om het voorstel van decreet aan te nemen zodat nu al een stap kan gezet worden in de uitvoering van de talennota. De indieners staan open voor eventuele aanpassingen.

2. Algemene bespreking

De heer *Wim Van Dijk* stelt vast dat het bij de bespreking van de talennota (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1346/3) ook al ging over het tijdstip waarop het tweedetaalonderwijs aan bod moet komen in het basisonderwijs. Zijn fractie vindt het niet nodig om het tweedetaalonderwijs vroeger te organiseren dan nu het geval is. Verder is ze van mening dat men vanaf het vijfde leerjaar de keuze moet laten tussen Frans en Engels. De exclusiviteit van het Frans als tweede taal in het basisonderwijs moet dus worden opgeheven, net zoals dat in de Franse Gemeenschap het geval is voor het Nederlands.

Mevrouw *Vera Celis* merkt op dat de talennota de mogelijkheid biedt om Frans aan te bieden vanaf de tweede graad van het basisonderwijs. In dit voorstel van decreet zou de studie van het Frans echter verplicht worden vanaf de tweede graad. De commentaren in de pers waren over het algemeen positief over de mogelijkheid om Frans aan te bieden

vanaf de tweede graad. Zijzelf is overtuigd van het belang van de kennis van het Frans. Het Frans is ook een mooie taal. Men moet het op school blijven aanbieden omdat het veel minder wordt opgepikt door de leerlingen dan het Engels. Ze betwijfelt echter of men de studie van het Frans moet verplichten vanaf de tweede graad. Voor sommige kinderen zal dat een extra belasting betekenen. Haar fractie denkt dat het voorstel van de talennota volstaat.

Mevrouw *Kathleen Deckx* sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Celis. Haar fractie ziet een verplichting niet echt zitten. Scholen moeten rekening kunnen houden met het profiel van hun leerlingen.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, sluit zich aan bij de opmerking van mevrouw Deckx. De basisscholen moeten autonoom kunnen beslissen of ze in de tweede graad een tweede taal aanbieden. Bovendien is hij het eens met het standpunt van de minister dat het Frans en het Engels hetzelfde statuut zouden moeten krijgen. De keuze voor Frans of Engels als tweede taal zou aan de scholen moeten worden overgelaten. Hij denkt dat men in de grote rand rond Brussel en in de streek van Kortrijk veeleer zal kiezen voor het Frans. Elders zal men wellicht de voorkeur geven aan het Engels. Ook het Engels moet volgens hem op een systematische manier worden aangeleerd. Het volstaat niet dat de leerlingen wat Engels oppikken via de televisie of de computer. Hij vindt dus dat er meer argumenten tegen dit voorstel zijn dan argumenten pro.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* is het fundamenteel oneens met de opvatting dat het volstaat om de mogelijkheid te bieden een tweede taal aan te leren vanaf de tweede graad van het basisonderwijs. De talennota bevat inderdaad goede elementen. Dit voorstel van decreet biedt de mogelijkheid om met bepaalde elementen in de nota van start te gaan. De autonomie van de scholen mag niet leiden tot een onderwijs met verschillende snelheden. Bovendien zullen sommige kinderen problemen ondervinden als ze van school moeten veranderen. Dit is volgens haar een gemiste kans.

Mevrouw *Ann Brusseel* meent dat het aanleren van een taal geen belasting vormt voor een kind. Integendeel, hoe jonger het kind is, hoe gemakkelijker het is een taal aan te leren. Ze denkt niet dat men het Engels zomaar oppikt. Daarom meent ze dat het goed zou zijn om in de lagere school ook al te beginnen met Engels. Bij de bespreking van het voorstel van decreet houdende de bevordering van het meertalig onderwijs had ze het al gehad over de verschillende taalschalen (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 606/1 en 606/2). Er bestaan immers verschillende leuke methodes om kinderen een andere taal aan te leren. Ze betreurt dat er geen groter draagvlak is om eerder met de studie van het Frans te beginnen. Vanuit wetenschappelijk standpunt is dat verkeerd.

De heer *Kris Van Dijck* zegt dat zijn fractie pleit voor meertalige burgers. Dit voorstel van decreet spreekt echter alleen over het Frans. Hij beklemtoont dat de leerkrachten van het basisonderwijs ook in staat moeten zijn om dat taalonderwijs op een goede manier te brengen. Men kan echter vraagtekens plaatsen bij het niveau van het Frans van de leerkrachten basisonderwijs. Dat pleit volgens hem tegen een verplichting vanaf de tweede graad. Het kan verrijkend zijn om kinderen van op jonge leeftijd te confronteren met een tweede taal. Sommige kinderen die in een taalgemengde omgeving opgroeien, spreken uiteindelijk geen enkele taal echt goed.

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* vindt dat de gebrekkige taalkennis van de leerkrachten geen goed argument is. Men kan namelijk ook vakleraren van het secundair onderwijs inzetten in het basisonderwijs. De talennota werd inderdaad besproken in de commissie. Ze wacht echter met spanning op de eerste wetgevende initiatieven. De laatste concrete initiatieven rond taal dateren van 2004, toen beslist werd om het vreemdetaalonderwijs te verplichten vanaf het vijfde leerjaar en om taalinitiatie mogelijk te maken vanaf de kleuterklas. Ze hoopt dat men zich niet zal beperken tot het aanbieden van mogelijkheden.

Dan zal de minister moeten vaststellen dat er in de andere Europese landen vooruitgang wordt geboekt en in Vlaanderen niet. De meerderheid moet hieraan de nodige aandacht besteden.

Mevrouw *Sabine Poleyn* voelt zich uitgedaagd door de laatste opmerking van mevrouw Vanderpoorten. Het debat over de talennota heeft uiteraard een aantal verwachtingen gecreëerd. De minister en de Vlaamse Regering hebben zich ertoe geëngageerd om daar werk van te maken. Haar fractie zal dat de komende maanden mee opvolgen.

Mevrouw *Ann Brusseel* heeft in de kranten gelezen dat de kandidaten voor de lerarenopleiding zwak scoren voor Frans. Dat is voor haar precies een reden om het Frans beter te gaan onderwijzen. Men moet het probleem immers bij de wortel aanpakken.

Men moet aandacht hebben voor de economische realiteit in ons land, welke ideologische overtuiging men ook heeft. Brussel is een meertalige stad waar veel Frans gesproken wordt. Voor veel jobs moet men Frans kennen. De helft van de jobs in Brussel wordt ingenomen door mensen die pendelen vanuit Vlaanderen of vanuit Wallonië. Daarom moet Vlaanderen op een doordachte manier blijven investeren in de kennis van het Frans. Het gaat niet goed met de kennis van het Frans bij de Vlaamse leerlingen. Daarom vindt Open Vld dat men vroeger zou moeten beginnen met de studie van het Frans. Zowel het Nederlands als het Frans en het Engels moeten goed gekend zijn. Dat biedt kansen om hogere studies aan te kunnen en om een job te vinden.

De heer *Kris Van Dijck* vindt dat deze manier van spreken herinnert aan de jaren 1930. Toen zei men tegen de jonge mensen dat ze Frans moesten kennen om in Brussel werk te vinden. De meeste Vlamingen die naar Brussel pendelen kunnen inderdaad Frans. De Vlaming is meertalig en terecht. Het probleem van de langdurig werklozen in de brede Vlaamse Rand en in Brussel is echter niet dat ze eentalig Nederlands zijn, maar dat ze eentalig Frans zijn. Daardoor kunnen ze in Vlaanderen niet aan de slag. Mevrouw Brusseel zet dus de wereld op zijn kop.

Mevrouw *Ann Brusseel* is het ermee eens dat de pendelaars die in Brussel werken in tweetalige instellingen het Frans vaak goed beheersen. Het is echter belangrijk dat die taalkennis ook in de toekomst blijft bestaan. Als de Franstalige gemeenschap extra inspanningen levert voor de kennis van het Nederlands, en de Vlamingen doen dat niet voor de kennis van het Frans, dan kan de situatie van de jaren dertig zich omkeren. In Brussel is het belangrijk om meerdere talen te kennen als men een goede job wil vinden. In het Vlaams Parlement wil ze ijveren voor de talenkennis van de leerlingen in de scholen van de Vlaamse Gemeenschap.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1

Bij dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het artikel wordt zonder opmerkingen eenparig aangenomen met 13 stemmen.

Artikel 2

Bij dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt. Het artikel wordt zonder opmerkingen verworpen met 11 stemmen tegen 2.

Artikel 3

Een amendement voorgesteld door de dames Marleen Vanderpoorten en Ann Brusseel strekt ertoe dit artikel te vervangen (amendement nr. 1, zie *Parl. St.* Vl. Parl. 2009-10, nr. 608/2).

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* licht toe dat het voorstel van decreet al een tijdje geleden werd ingediend. Daardoor is de datum van inwerkingtreding niet meer correct. Het voorliggende amendement bepaalt dat het decreet in werking treedt op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum en ten laatste op 1 september van het tweede schooljaar volgend op de bekendmaking van het decreet in het Belgisch Staatsblad.

Het amendement wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5.

Het artikel wordt verworpen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

4. Eindstemming

Het voorstel van decreet van de dames Marleen Vanderpoorten, Irina De Knop, Fientje Moerman en Ann Brusseel en de heer Sven Gatz houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 met betrekking tot het verplicht tweedetaalonderwijs Frans wordt verworpen met 11 stemmen tegen 2.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Sabine POLEYN
Fatma PEHLIVAN,
verslaggevers